

Yıl: 4, Sayı: 13, Ağustos 2017, s. 395-408

Anjelika Hüseyinzade ŞİMŞEK¹

ÇOCUK SAHİBİ OLMA MOTİVASYONLARI ÖLÇEĞİ TÜRKÇEYE UYARLAMA, GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI²

Özet

Bu çalışmanın amacı, Guedes, Pereira, Pires, Carvalho ve Canavarro (2013) tarafından geliştirilen Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Ölçeğini (Childbearing Motivations Scale), Türkçeye uyarlamaktır. Ölçek Olumlu Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları ve Olumsuz Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları alt ölçeklerden oluşmaktadır.

Ölçek Lefke Avrupa Üniversitesi Psikoloji bölümünde öğrenim görmekte olan 107 (56 kadın ve 51 erkek) üniversite öğrencisine uygulanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliği için açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonuçlarına göre, ölçekte bulunan 35 maddenin tamamının 3 faktörde toplandığı ve bu 3 faktörün toplam varyansın %72,8 karşıladığı saptanmıştır. Ölçekteki maddelerin faktör yüklerinin 0,56 ile 0,85 arasında değiştiği görülmüş, ölçeğin tamamı için Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,916 olarak bulunmuştur. Benzer ölçek geçerliği için Duyan ve Gelbal (2008) tarafından Türkçeye uyarlanan Barnett Çocuk Sevme Ölçeği kullanılmıştır. Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Ölçeği ve Barnett Çocuk Sevme Ölçeği arasında Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu 0.73 ($p < .01$) olarak bulunmuştur. Çalışma sonucunda Guedes, Pereira, Pires, Carvalho ve Canavarro'nun (2013) Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Ölçeği'nin Türk toplumdaki genç bireyleri için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Ölçeği, Geçerlik, Güvenirlik.

¹ Öğr.Gör., Çağ Üniversitesi Psikoloji Bölümü., angelicasimsek@hotmail.com

² Alanya Alaattin Keykubad Üniversitesi ev sahipliğinde düzenlenen II. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulmuştur.

ADAPTATION OF CHILDBEARING MOTIVATIONS SCALE INTO TURKISH: A VALIDITY AND RELIABILITY STUDY.

Abstract

The aim of this study is to adapt Childbearing Motivations Scale (CMS) developed by Guedes, Pereira, Pires, Carvalho ve Canavarro (2013) into Turkish. The scale was conducted to 107 (56 female ve 51 male) university students at European University of Lefke, Psychology Department. For construct validity, exploratory factor analysis were conducted. According to the exploratory factor analysis result, 35 items of the scale generated three factors and these three factors explained 72,8 % of total variance. The factor loadings of items changed between 0,56 and 0,85. The reliability study indicated that the Cronbach Alpha coefficient of the scale was found to be 0,916. For criterion validity, Barnett Liking of Children Scale (Duyan and Gelbal, 2008) was used. The Pearson product moment correlation between these two scales was calculated as 0.73 ($p < .01$). As a result of this study, it has been found that Guedes, Pereira, Pires, Carvalho ve Canavarro Childbearing Motivations Scale is a valid and reliable instrument for young population of Turkish society.

Key Words: Childbearing Motivations Scale, Validity, Reliability.

GİRİŞ

Toplumumuzda sosyal sürdürülebilirlik ve üreme sağlığı doğum oranları ve ikinci çocuğu doğurma zamanlaması ile önemli ölçüde etkilenmektedir. İstatistiklere göre, çocuklar 1935 yılında toplam nüfusun %45'ini, 2016'da ise %29'unu oluşturmuştu (TÜİK, 2016).

Doğurganlık eğilimlerinin değişimini etkileyen birçok faktör mevcuttur. Bunlar: etkili doğum kontrolü yöntemlerinin geliştirilmesi, kadınların eğitim seviyesinin yükselmesi, kadınların işgücü piyasasına artan katılımı, eş kavramlarında değişimler, ekonomik belirsizlik, aileyi destekleyici politikalarının eksikliği, olarak sıralanabilir.

21.yüzyılın çocuk, aile ve ebeveynlik anlamları, tarihi ve toplumsal kavramlar tarafından değiştirilmektedir.

Toplumsal değişimler, akademik ve popüler anne, baba ve aile kavramlarına zorlayıcı ayarlamalar getirmektedir, yeni kavramlar ve idealler ortaya çıkmaktadır. İdeallerin değişimi, dört yönde ilerlemektedir: kadınların aktif çalışma hayatına yoğun katılımı, geniş aile fertlerinin birçoğunun yakınlarda bulunmaması, kültürel çeşitliliğin artması, 'başka' babaların çocuklarının hayatlarına müdahil olması sayılabilir.

Tüm bu kavramlar, çocuk sahibi olma motivasyonları olarak bilinen üremeye karar verme süreçlerini anlamaya ışık tutan açıklamalardır.

Çocuk doğurma arzusu – bir düşünce gibi ortaya çıktığını düşünülürse, bu arzular, bilinçli motivasyonel yapılardır. Arzu, bir doyum durumunun arayışını teşvik eden harekettir. Çift ilişkisinin merkezinde, diğer arzular bir yana, üreme arzusu vardır. Bu arzular, çocuk sahibi olmanın ya da olmamanın davranışlarını düzenleyen motivasyonel sıralamanın içinde yer almaktadır (kişisel özellikler-arzular-niyet) (Miller, 1994).

Birçok bilim dalı, bireylerin çocuk sahibi olma motivasyonları hangi güç tarafından ortaya çıkarıldığını, üreme davranışlarının temellerini, açıklamaya çalışmaktadır. Demografi dalından bilim insanları bu güçleri üreme, arzu, tercihler, eğilimler ve beklentiler olarak açıklamaktadır (Miller, 1994).

Mikroekonomi ise üretkenlik modelini daha çok arzu edilen çocuk sayısı ve arzu edilen aile büyüklüğü olarak açıklama getirmektedir (Bagozzi ve Van Loo, 1978).

Ana akım psikoloji yaklaşımı ise: anne-baba olma motivasyonları, çocukların anne-babalarına yönelik olumlu ve olumsuz değerlere dayandığını varsaymaktadır (Bulatao, 1981). Anne-baba olma isteğinin altında annelik ve babalık arzuları yatmaktadır.

Miller'a göre, doğurganlık için iki ana motivasyon özelliği vardır. Olumlu ve olumsuz doğum öncesi motivasyonları (Miller, 1995). Bu iki boyut bir birinden farklı olmakla birlikte, bir birine zıt değildir. Bireylerin çocuk sahibi olma ve ya olmama motivasyonlarını, farklı alt boyutlarda ortaya koymaktadır: çocuğun doğumundan zevk almak ya da ebeveynlik stresini deneyimlemek gibi.

Amaç

Bu çalışmanın amacı, Guedes, Pereira, Pires, Carvalho ve Canavarro (2013) tarafından geliştirilen Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları ölçeğinin (Childbearing Scale), Türkçeye uyarlama çalışmalarının yapmak.

Yöntem

Örnekleme

Bu araştırmanın çalışma grubu 2015-2016 öğretim yılında, Lefke Avrupa Üniversitesinde Psikoloji Bölümünde okuyan, ve çalışmaya gönüllü katılan 107 öğrenciden oluşmaktadır.

Örnekleme oluşturan, ve araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaş ortalaması 22'dir. Katılımcılarının 56'sı (%52,3) kadın, 51'i (%47,7) erkektir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Ölçeği ve Barnett Çocuk Sevme Ölçeği ve katılımcıların sosyodemografik verilerini elde etmek için, araştırmacı tarafından hazırlanan yaş, cinsiyet gibi demografik değişkenleri içermektedir.

Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Ölçeği

Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Ölçeği, Guedes, Pereira, Pires, Carvalho ve Canavarro (2013) tarafından çocuk sahibi olma motivasyonlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Guedes ve ark. yaptıkları çalışmada, ölçeği 19-49 yaş aralığında kadın ve erkeklere uygulamıştır. Yapılan bu araştırmanın örnekleme 614 kişiden oluşmaktadır, 436 kadın ve 178 erkek. Ölçek Olumlu Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları ve Olumsuz Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları alt ölçeklerden oluşmaktadır.

Olumlu Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları alt ölçeği, 26 maddeden ve 4 boyuttan oluşmaktadır. Alt ölçeğin KMO değeri 0,97, Barlett küresellik testi sonucu anlamlı (p=0.001) olarak

bulunmuştur. Faktör analizi sonucunda alt ölçeğinin açıklanan varyans oranının %69 olduğunu bulmuşlardır.

Sosyoekonomik Görüşler: 6, 8, 10, 11, 13, 17, 20, 23

Kişisel Tatmin: 3, 4, 7, 14, 16, 18, 19, 25

Süreklilik/Devamlılık: 2, 5, 9, 21, 24, 26

Çift İlişkileri: 1, 12, 15, 22.

Olumlu maddeler puanlanırken 'hiç' yanıtı '1' ile 'tamamen' yanıtı ise '5' ile puanlanmıştır. Bu alt ölçekten alınan yüksek puanlar, bireylerin bu ifadelerin anne/baba olmak için çok önemli bulduklarını göstermektedir.

Olumsuz Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları alt ölçeği 21 maddeden ve 5 boyuttan oluşmaktadır. Alt ölçeğin KMO değeri 0,97, Barlett küresellik testi sonucu anlamlı ($p=0.001$) olarak bulunmuştur. Faktör analizi sonucunda alt ölçeğinin açıklanan varyans oranının %74 olduğunu bulmuşlardır.

Doğum Öncesi Yük ve Olgunlaşmama: 1, 2, 8, 10, 15, 18.

Sosyal ve Ekolojik Endişe: 6, 9, 13, 19.

Evlilik Stresi: 4, 12, 14, 21.

Finansal Problemler: 5, 7, 17, 20.

Fiziksel Acılar ve Beden İmgesi Endişesi: 3, 11, 16.

Olumsuz maddeler puanlanırken 'hiç' yanıtı '1' ile 'tamamen' yanıtı ise '5' ile puanlanmıştır. Bu alt ölçekten alınan yüksek puanlar, bireylerin bu ifadelerin anne/baba olmamak için çok önemli bulduklarını göstermektedir.

Barnett Çocuk Sevmeye Ölçeği: Barnett ve Sinisi (1990) tarafından insanların çocuklara yönelik tutumlarını ölçme amacıyla geliştirilen. Duyan ve Gelbal (2008) tarafından Türkçeye uyarlanmış, geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçeğin güvenirligi Cronbach Alpha değeri 0.92 olarak bulunmuştur. Ölçek 14 maddeden oluşmaktadır, her bir maddede belirtilen ifadeye, bireyler 'Hiç katılmıyorum' ve 'Tamamen katılıyorum' cevaplar arasında değişkenlik gösteren yedi derecede görüş bildirmeleri istenmektedir. 3, 6, 10 ve 13. maddeler çocukları sevmeye yönelik olumsuz tutumları belirlerken, geriye kalan on madde ise olumlu tutumları belirlemektedir. Olumlu maddelerin puanlanması 'tamamen katılıyorum' cevabı 7, ve 'hiç katılmıyorum' ise 1 olarak puanlanmaktadır. Olumsuz maddeler ise 'Hiç katılmıyorum' 7 puan, 'tamamen katılıyorum' 1 puan olarak puanlanmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puan, bireylerin çocukları çok sevdiğini, düşük puanlar ise çocukları sevmeye düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

İşlem

Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Ölçeği'nin Türkçe uyarlama çalışmasını yapmak için ölçeği geliştiren Guedes, Pereira, Pires, Carvalho ve Canavarro'dan izin alınmıştır.

Ayrıca, araştırmanın verilerini toplamak için gerekli mercilerden izinler alınmıştır. Güvenirlik çalışması ise Cronbach Alfa katsayısı yöntemi ile incelenmiştir. Araştırmanın verileri SPSS 21.0 programı ile analiz edilmiştir.

Dil Geçerliği

Orijinali İngilizce olan ölçeğin Türkçeye çevirisi yapılmış ve Lefke Avrupa Üniversitesi Psikoloji bölümünden, alanında uzman olan akademisyen tarafından incelenmiş, sunulan eleştiriler doğrultusunda Türkçe formu son şeklini almıştır. Ölçeğin dilsel eşdeğerliğini sınamak için, Lefke Avrupa Üniversitesinde İngilizce öğrenim gören yabancı uyruklu 60 öğrenciye ölçeğin İngilizce formu uygulanmıştır. Her iki ölçekten alınan toplam puanlar arasında Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı 0,993 ($p=0.000$) olarak bulunmuştur. Alt ölçekleri için ise:

Olumlu Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları alt ölçekleri: sosyoekonomik görüşler: ,98; kişisel tatmin: ,73; süreklilik/devamlılık: ,77; çift ilişkileri: ,74;

Olumsuz Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları alt ölçekleri: doğum öncesi yük ve olgunlaşmama: ,98; sosyal ve ekolojik endişe: ,94; evlilik stresi: ,80; finansal problemler: ,86; fiziksel acılar ve beden imgesi endişesi: ,89. Bulgular Tablo 1’de verilmiştir.

Elde edilen korelasyon katsayısına ve uzman görüşüne dayanarak ölçeğin dilsel eşdeğerliğin sağlandığı kabul edilmiştir.

Tablo 1: Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Ölçeği Dilsel Eşdeğerlik Bulguları

Faktör	Uygulama	Σ	Ss	r
Olumlu Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları alt ölçekleri				
Sosyoekonomik görüşler	Türkçe Form	20,15	7,06	.98
	İngilizce Form	23,43	7,04	
Kişisel tatmin	Türkçe Form	29,07	5,85	.73
	İngilizce Form	28,06	7,22	
Süreklilik/devamlılık	Türkçe Form	21,19	5,93	.77
	İngilizce Form	20,35	6,14	
Çift ilişkileri	Türkçe Form	13,04	4,11	.74
	İngilizce Form	13,96	4,26	
Olumsuz Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları alt ölçekleri				
Doğum öncesi yük ve olgunlaşmama	Türkçe Form	16,82	5,13	.98
	İngilizce Form	17,05	5,08	
Sosyal ve ekolojik endişe	Türkçe Form	12,00	3,92	.94
	İngilizce Form	11,61	3,94	
Evlilik stresi	Türkçe Form	9,12	3,88	.80
	İngilizce Form	10,25	4,07	

Finansal problemler	Türkçe Form	8,54	3,97	.86
	İngilizce Form	11,10	3,94	
Fiziksel acılar ve beden imgesi endişesi	Türkçe Form	7,28	3,53	.89
	İngilizce Form	8,25	2,83	

p<0.05

Yapı Geçerliği

Dil geçerliği sılandıktan sonra, Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Ölçeği'nin geçerlik çalışması olarak yapı geçerliği incelenmiştir.

Yapı geçerliliğini test etmek için açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi çok sayıda değişkenden (maddeden) bu değişkenlerin birlikte açıklayabildikleri az sayıda tanımlanabilen anlamlı yapılara ulaşmayı hedefler (Büyüköztürk, 2004). Bu çalışmada Açımlayıcı Faktör Analizinin uygulanmasının nedeni, Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Ölçeği'nin Türk öğrenciler üzerindeki yapısını açığa çıkarmaktır. Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Ölçeği'nin yapı geçerliğini incelemek için yapılan Açımlayıcı faktör analizinde, öncelikle tüm maddeler arasında korelasyon matrisi incelenerek önemli oranda anlamlı korelasyonların olup olmadığına bakılmış ve faktör analizinin yapılabilmesine uygunluk gösterir nitelikte anlamlı ilişkilerin olduğu saptanmıştır.

Verilerin faktör analizine uygunluğu Barlett Küresellik testi ve Kaiser Meyer Olkin (KMO) katsayısı ile incelenmektedir (Büyüköztürk, 2010). Faktör analizi için maddelerin uygunluğu Kaiser Meyer Olkin (KMO) katsayısının örneklem büyüklüğü için değerinin 0.80-0.90 arasında olmasının iyi olduğu bilinmektedir (Büyüköztürk, 2010).

Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları alt ölçeklerinin faktörleri bir birinden bağımsız olduklarından dolayı, faktör analizini belirlemek için, Varimax dik döndürme yöntemine göre ana bileşenler faktör analizi uygulanmıştır. Bu döndürmenin sonuçlarına göre, Olumlu Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları alt ölçeğinin maddeleri 3 faktör altında toplanmıştır. Her hangi bir faktöre dahil olmayan 3, 7, 23 ve 26 maddeler, analiz dışında tutulmuştur. Ve 3 faktörlü model 22 madde üzerinden incelenmiştir.

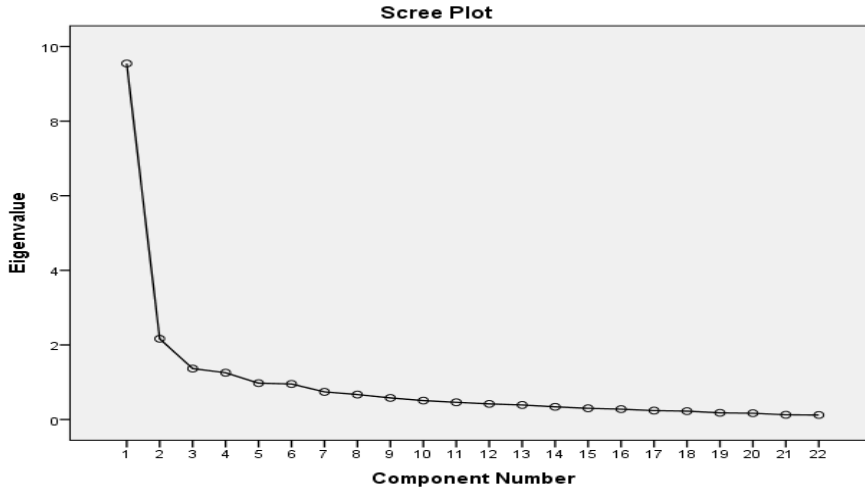
Aynı işlem Olumsuz Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları alt ölçeği için de yapılmış ve analiz sonucunda, her hangi bir faktöre dahil olmayan 3, 4, 6, 8, 9, 14, 15, 17 ve 18 maddeler analiz dışında tutulmuştur. 3 faktörlü model 13 madde üzerinden incelenmiştir.

Dahil olmayan maddeler binişiktir, bir maddenin birden fazla faktörde aldığı değerlerin farkının 0.1'den küçük olması ve bir maddenin birden fazla faktör üzerinde 0.32'den yüksek faktör yük değerine sahip olmasıdır (Tabachnick ve Fidell, 2001). Binişik maddeler analizden teker teker çıkarılarak, tüm maddeler çalışır hale gelene kadar analiz tekrarlanmıştır.

Olumlu Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Alt ölçeği Kaiser Meyer Olkin (KMO) katsayısı 0.891 olarak bulunmuş (p=0.000). İstatistiksel olarak anlamlı bulunması alt ölçeğin faktör analizi uygulamak için uygun olduğu kabul edilmiştir. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçek maddelerinin özdeğeri 1.00'ın üzerinde olan 3 faktör altında toplandığı saptanmıştır. Şekil 1'deki çizgi grafiği incelendiğinde 3. Faktörden sonra kırılma görülmektedir.

Şekil 1.

Olumlu Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Alt Ölçeği Çizgi Grafiği.

Toplam açıklanan varyansa bakıldığında, alt ölçekte özdeğeri 1'den büyük 3 faktör görülmektedir. İlk faktör (özdeğeri 9.54) varyansın %43.4'ünü, ikinci faktör (özdeğeri 2,2) varyansın %53,3'ünü ve üçüncü faktör (özdeğeri 1.4) varyansın % 59.4'ünü açıklamaktadır. Çok faktörlü ölçeklerde açıklanan varyans oranının %30'dan daha yüksek olması, yapının iyi ölçüldüğünü göstermektedir (Büyüköztürk, 2010).

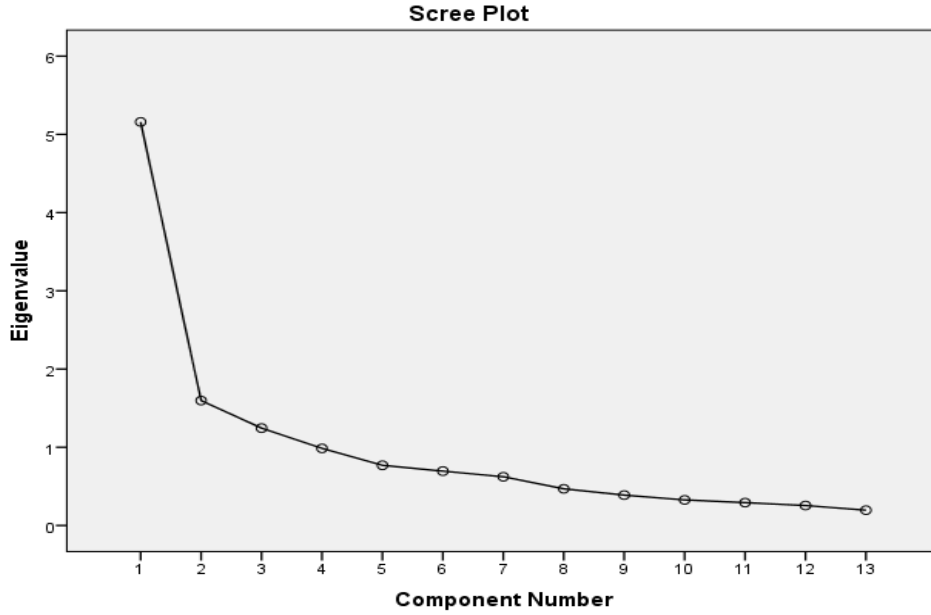
Faktör yükleri 0.9 ile 0.52 arasında hesaplanmıştır. Faktör yük değerinin 0.45 ya da daha yüksek olması seçim için iyi bir ölçüttür.

Tablo 2. Olumlu Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Alt Ölçeği Faktör Yükleri.

Maddeler	1. Faktör: Sosyoekonomik Görüşler	2. Faktör: Çift İlişkileri	3. Faktör: Kişisel tatmin
11	,858		
8	,815		
22	,748		
9	,732		
10	,704		
21	,701		
13	,664		
2	,651		
25	,650		
20	,614		
24	,550		
5		,847	
4		,745	
6		,667	
1		,602	
12		,601	
18		,529	
16			,660
15			,641
19			,585
17			,540
14			,516
Açıklanan Varyans%	%43,38	%53,22	%59,43

Olumsuz Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Alt ölçeği Kaiser Meyer Olkin (KMO) katsayısı 0.813 olarak bulunmuş (p=0.000). İstatistiksel olarak anlamlı bulunması verilerin faktör analizine uygun olduğu göstermektedir. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçek maddelerinin özdeğeri 1'den büyük olan 3 faktör altında toplandığı saptanmıştır. Şekil 2'deki çizgi grafiği incelendiğinde 3. Faktörden sonra kırılmanın olduğu görülmektedir.

Şekil 2. Olumsuz Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Alt Ölçeği Çizgi Grafiği.

Toplam açıklanan varyansa bakıldığında, alt ölçekte özdeğeri 1'den büyük 3 faktör görülmektedir. İlk faktör (özdeğeri 5.16) varyansın %39.7'ini, ikinci faktör (özdeğeri 1.6) varyansın %52'ini ve üçüncü faktör (özdeğeri 1.24) varyansın % 61.55'ini açıklamaktadır. Çok faktörlü ölçeklerde açıklanan varyans oranının %30'dan daha yüksek olması, yapının iyi ölçüldüğünü göstermektedir (Büyüköztürk, 2010).

Açımlayıcı faktör analizi sonucunda toplam açıklanan varyansın %61.55 olduğu saptanmıştır. Çok faktörlü ölçeklerde açıklanan varyans oranı %30'dan daha yüksek olması, yapının iyi ölçüldüğünü göstermektedir (Büyüköztürk, 2010). Faktör yükleri 0.7 olarak hesaplanmıştır. Faktör yük değerinin 0.45 ya da daha yüksek olması seçim için iyi bir ölçüttür.

Tablo 3. Olumsuz Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Alt Ölçeği Faktör Yükleri.

Maddeler	1. Faktör: Evlilik Stresi	2. Faktör Finansal Problemler	3. Faktör Sosyal ve Ekolojik Endişe
12	,810		
14	,799		
16	,710		
11	,656		
21	,636		
5		,803	
7		,779	
1		,685	
20		,644	
2		,603	
19			,860
10			,740
13			,623
Açıklanan Varyans	%39,68	%51,96	%61,54

Yorum/Tartışma

Bu çalışmanın amacı Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Ölçeği'ni Türkçeye uyarlamak ve ölçeğin geçerlilik ve güvenirlilik analizlerini incelemektir. Ölçek uyarlamada çok önemli olan dilsel eşdeğerlik çalışması için Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Ölçeğinin İngilizce ve Türkçe form puanları arasındaki korelasyon hesaplanmış ve iki form puanları arasında yüksek düzeyde tutarlılık olduğu saptanmıştır. Bu sonuç, ölçeğin Türkçeye çevrilmesi sürecinin başarılı biçimde tamamlandığını göstermesi açısından anlamlıdır. AFA sonucunda toplam varyansın %72.8'ini karşılayan toplamda 2 alt ölçekli ve 6 faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Faktörler altında yer alan maddelerin orijinal formdaki faktörlerden farklı dağılım göstermiştir. Varimax dik döndürme yöntemine göre ana bileşenler faktör analizi uygulanmıştır. Bu döndürmenin sonuçlarına göre, Olumlu Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları alt ölçeğinin maddeleri 3 faktör altında toplanmıştır. Her hangi bir faktöre dahil olmayan 3, 7, 23 ve 26 maddeler, analiz dışında tutulmuştur. Ve 3 faktörlü model 22 madde üzerinden incelenmiştir.

Aynı işlem Olumsuz Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları alt ölçeği için de yapılmış ve analiz sonucunda, her hangi bir faktöre dahil olmayan 3, 4, 6, 8, 9, 14, 15, 17 ve 18 maddeler analiz dışında tutulmuştur. 3 faktörlü model 13 madde üzerinden incelenmiştir.

Olumlu Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları alt ölçeğinden çıkarılan maddelerin ve yeniden oluşturulan faktörlerin, orijinal ölçekten farkını kültürel olarak açıklanmaktadır. Sosyoekonomik görüşler faktörün içerisine dahil olan devamlılık ve süreklilik, kişisel tatmin ve çift ilişkisi maddeleri, evliliğin sürdürülmesi, çocuğu büyütmek ve kişisel tatmin daha çok ekonomik zeminde düşünülmektedir.

Olumsuz Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları alt ölçeğinden çıkarılan maddelerin ve yeniden oluşturulan faktörlerin, orijinal ölçekten farkını da kültürümüzde olan algılar ile açıklanabilir. Evlilik stresi, evliliğin hemen akabinde, düşünülen hamilelik, hemen çocuk sahibi olma da kültürel özelliğimiz olarak düşünülebilir. Bundan Fiziksel Acılar ve Beden İmgesi Endişesi faktörün maddeleri, evlilik stresi faktörün altına girmiştir. Finansal Problemler ve doğum öncesi olgunlaşma faktörlerin maddeleri de, Finansal Problemler faktörün altında toplanmıştır – bireyler, evlilik öncesi belli bir maddi olanaklara sahip olma algısına ve düşüncesine sahip olduklarından dolayı.

Ölçeğin iç tutarlılık katsayılarının yüksek bulunması iç tutarlılığının yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir. Ölçeğin puan değişmezliği test-tekrar test yöntemiyle incelemiştir. Araştırmalarda kullanılacak ölçme araçları için öngörülen güvenilirlik düzeyinin .70 olduğu (Tezbaşaran, 1996) dikkate alınır, ölçeğin tüm alt boyutlarına ilişkin güvenilirlik düzeyinin yeterli olduğu söylenebilir.

Sonuç

Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Ölçeğini oluşturan maddelerin beklenen özelliklerde olması, ölçeğin güvenilirliğinin ve geçerliğinin yüksek olması, bu ölçeğin Türk kültüründe, çocuk sahibi olmanın ve olmamanın motivasyonlarını belirlemede kullanılabileceğini göstermektedir. Ölçeğin bu özelliklerinin özgün haliyle benzerlik göstermesi, Türkçe formunun Türk kültüründe kullanılabilmesini göstermektedir.

KAYNAKLAR

- Arnold,F. ve Fawce H.J.T (1975) *The Value Of Children; A Cross-National Study*. East-West Population Institute, Honolulu.
- Beckman, L.J. (1987) Changes In Motivation For Parenthood Among Young Married Couples, *Popular Environment*,
- Brase, G. L., & Brase, S. L. (2012). Emotional Regulation Of Fertility Decision Making: What Is The Nature And Structure Of “Baby Fever”? *Emotion* (Washington, D.C.), 12(5), 1141–1154. Doi:10.1037/A0024954
- Davidson, A.R. And Jaccard, J.J. (1976) Social-Psychological Determinants of Fertility Intentions. In: *Populations Psychology: Research And Educational Issues*, Pp. 131-137, Edited By S.H. Newman And V.D. Thompson, U.S. Government Printing Office, Washington, D.C.
- Lee, R.D., Bulatao, R.A. (1983) The Demand For Children: A Critical Essay. In: *Determinants of Fertility in Developing Countries*, Vol.1, Pp. 233-287. Edited By R.A. Bulatao And R.D.Lee. Academic Press, New-York.
- Mcchelland, G.H. (1983) Family Size Desires As Measures Of Demand. In: *Determinants of Fertility in Developing Countries*, Vol.1, Pp. 288-343. . Edited By R.A. Bulatao And R.D.Lee. Academic Press, New-York.

- Miller W.B. (1995), 'Childbearing Motivation and Its Measurement', *Journal of Biosocial Science*, 27, P. 473-487.
- Miller W.B., (1994), 'Childbearing Motivations, Desires, and Intensions: A Theoretical Framework', *Genetic, Social and General Psychology Monographs*, 120, P 223-258.
- Miller, W. B. (2011). Differences Between Fertility Desires And Intentions: Implications For Theory, Research, And Policy. In P. Morgan, T. Sobotka, & M. R. Testa, (Eds.), *Vienna Yearbook of Population Research 2011* (Vol. 9), Pp. 75-98. Doi:10.1553/Populationyearbook2011s75
- Miller, W. B., Trent, M., & Chung, S. E. (2014). Ambivalent Childbearing Motivations: Predicting Condom Use by Urban, African-American, Female Youth. *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology*, 27(3), 151–160. Doi:10.1016/J.jpag.2013.09.009
- Miller, W.B. (1992). Personality Traits and Developmental Experiences as Antecedents of Childbearing Motivation. *Demography*, 29(2), 265-285.
- Rodgers, D.C. Rowe, & W.B. Miller (Eds.), *Genetic Influences on Human Fertility and Sexuality: Theoretical and Empirical Contributions from the Biological and Behavioral Sciences* (Pp. 35-66). Boston: Kluwer.
- Rotkirch, A. (2007). All That She Wants Is A (Nother) Baby“? Longing For Children as a Fertility Incentive of Growing Importance. *Journal of Evolutionary Psychology*, 5(1), 89–104. Doi:10.1556/JEP.2007.1010
- Secombe, K. (1991) Assessing the Cost and Benefits of Children: Gender Comparisons among Childfree Husbands and Wives. *J. Marr. Fam.* 53, 191.
- Tabachnick, B. G. Ve Fidell, L.S. (2001), "Using multivariate statistics", MA: Allyn & Bacon.
- Townes, B.D. And Wood, R.L. (1980) Family Building: A Social Psychological Study of Fertility Decisions; *Popular Env.* 3, 210.

Çocuk Sahibi Olma Motivasyonları Ölçeği

Hayatlarının farklı dönemlerinde, insanlar, anne ve de baba olmanın olumlu ve olumsuz sebeplerin önemini vurgulamaktadırlar. Bu ölçek iki bölümden oluşmaktadır, anne ve de baba olmanın (Bölüm A) olumlu ve (Bölüm B) olumsuz sebeplerini içermektedir. Lütfen ölçeğin her iki kısmı değerlendirirken aşağıdaki seçenekleri kullanın:

1- Hiç 2- Biraz 3-Orta 4-Çok 5-Tamamen

BÖLÜM A

Lütfen dikkatli okuyup, anne/baba olmanın sebeplerin sizin için ne kadar önemli olduğunu (X) ile işaretleyiniz.

Halihazırda anne ve de baba olmanın sebeplerin sizin için ne kadar önemli olduğunu değerlendiriniz.						
		1	2	3	4	5
1.	Partnerim ile bağımızı (ilişkimizi) güçlendirmek.					
2.	Soy ağacımı devam ettirmek.					
3.	Hayatıma anlam katmak.					
4.	Aile ruhunu hissetmek.					
5.	Manevi sorumluluklarımı yerine getirmek.					
6.	Toplumsal açıdan değerli olmak.					
7.	Ailemin genetik özelliklerini aktarmak.					
8.	Sorumluluk sahibi olduğumu kanıtlamak.					
9.	Ailemin beklentilerini karşılamak.					
10.	Partnerim ile ilişkimizi bir adım ilerletmek.					
11.	Maddi yardım desteğini almak.					
12.	Bir birey/kişilik yaratmak.					
13.	Partnerimle paylaştığım bir projeyi hayata geçirmek.					
14.	Annelik/Babalık içgüdülerimi gerçekleştirmek.					
15.	Kadınlık/Erkeklik rolümü yerine getirmek.					
16.	Kendi ailemi kurmak.					
17.	Hamilelik deneyiminin keyfini yaşamak.					
18.	Kendi yetişkinliğimi onaylamak.					
19.	Soyumun devamının sağlanması.					
20.	Partnerimin projesini hayata geçirmek.					
21.	Aile değerlerini aktarmak.					
22.	Çocuk için önemli ve işe yarar hissetmek.					

BÖLÜM B

Hal hazırda anne ve de baba olmamanın nedenlerinin önemini değerlendiriniz.						
		1	2	3	4	5
1.	Çocuk bakımının yükü ile yüzleşmek.					
2.	Anne/Baba olmak için gerekli niteliklere sahip olmamak.					
3.	Maddi kayıplarla yüzleşmek.					
4.	Çocukla birlikte artacak olan harcamaları varsaymak.					
5.	Çocuğumun yanlış yola sapmasından korkmak (örn. uyuşturucu bağımlılığı, suç işlemek vs.).					
6.	Bedenimde olumsuz değişimlerden dolayı acı çekmekten korkmak. (Ya da partnerimin bedeninde olumsuz değişimlerden dolayı acı çekeceğinden korkmak).					
7.	Çift olarak bizim alışkanlıklarımızın değişmesi.					
8.	Çocuğu dünyanın toplumsal tehlikelerine maruz bırakmaktan korkmak.					
9.	Çift olarak bağımsızlığımızı kaybetmek.					
10.	Gebeliğin fiziksel huzursuzluklarından (bulantı vs.) dolayı acı çekmekten (partnerimin çekeceğinden) korkmak.					
11.	Çocuğu çevresel bozulmalara maruz bırakmaktan korkmak.					
12.	Maddi sorunlarla karşılaşmaktan korkmak.					
13.	Partnerimle yakınlığımı kaybetmek.					